

II

(Vorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Voorstel voor een besluit van de Raad tot goedkeuring van de derde fase van het Trans-Europees Mobiliteitsprogramma voor universiteitsstudies — Tempus III (2000-2006)

(98/C 270/06)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(1998) 454 def. — 98/0246(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 17 juli 1998)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 235,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

(1) Overwegende dat de Raad op 18 december 1989 Verordening (EEG) nr. 390/89 betreffende economische hulp ten gunste van de Republiek Hongarije en de Volksrepubliek Polen ⁽¹⁾ heeft vastgesteld, die voorziet in hulp op bepaalde gebieden, waaronder opleiding, om het proces van economische en sociale hervormingen in Midden- en Oost-Europa te steunen, en op 25 juni 1996 Verordening (Euratom, EG) nr. 1279/96 betreffende bijstand aan de Nieuwe Onafhankelijke Staten en Mongolië bij de sanering en het herstel van de economie ⁽²⁾;

(2) Overwegende dat de Raad op 29 april 1993 bij Besluit 93/246/EEG ⁽³⁾ de tweede fase van het Trans-Europees Mobiliteitsprogramma voor universiteitsstudies (Tempus II) heeft goedgekeurd voor een periode van vier jaar vanaf 1 juli 1994; dat hij dit besluit op 21 november 1996 bij Besluit 96/663/EG ⁽⁴⁾ heeft gewijzigd om de duur van dit programma tot zes jaar te verlengen (1994-2000);

(3) Overwegende dat de landen van Midden- en Oost-Europa, de Nieuwe Onafhankelijke Staten van de voormalige Sovjet-Unie en Mongolië, de begunstigde landen van het Phare- en het Tacis-programma, opleiding, en dan met name het hoger onderwijs, als een van de voornaamste gebieden voor het sturen van het proces van economische en sociale hervorming beschouwen;

(4) Overwegende dat de recente invoering van Tempus in de niet-geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa, de Nieuwe Onafhankelijke Staten van de voormalige Sovjet-Unie en Mongolië, met grotere behoeften en grotere grondgebieden, voortzetting van de in gang gezette acties zeer zeker rechtvaardigt;

(5) Overwegende dat Tempus doeltreffend kan bijdragen aan de structurele ontwikkeling van het hoger onderwijs die nodig is om de aan de economische hervorming aangepaste beroepskwalificaties te verbeteren, en dat er voor dit doel geen ander instrument is;

⁽¹⁾ PB L 375 van 23.12.1989, blz. 11. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 753/96 (PB L 103 van 26.4.1996, blz. 5).

⁽²⁾ PB L 165 van 4.7.1996, blz. 1, Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2240/97 (PB L 307 van 12.11.1997, blz. 1).

⁽³⁾ PB L 112 van 6.5.1993, blz. 34.

⁽⁴⁾ PB L 306 van 28.11.1996, blz. 36.

- (6) Overwegende dat Tempus kan bijdragen aan het herstellen van de samenwerking tussen aan de Gemeenschap grenzende regio's, die door de recente geschiedenis is onderbroken, en dat deze samenwerking een factor voor vrede en stabiliteit in Europa is;
- (7) Overwegende dat de geassocieerde landen die zich in de pretoetredingsfase bevinden en die aan Tempus I en II hebben deelgenomen, nu op nuttige wijze aan de zijde van de lidstaten zouden kunnen samenwerken om de begunstigde landen die later van het programma gebruik zijn gaan maken te helpen bij de herstructurering van hun hogeronderwijsstelsels;
- (8) Overwegende dat artikel 11, ingevoerd bij Besluit 96/663/EG, bepaalt dat de Commissie de uitvoering van het Tempus-programma zal evalueren en vóór 30 april 1998 een voorstel tot verlenging of aanpassing van het programma zal voorleggen voor de periode vanaf 1 juli 2000;
- (9) Overwegende dat de bevoegde autoriteiten van de landen van Midden- en Oost-Europa, de Nieuwe Onafhankelijke Staten en Mongolië, de gebruikers van het programma, de organisaties die belast zijn met het uitdragen ervan in de begunstigde landen en de Europese Gemeenschap en de bevoegde deskundigen en vertegenwoordigers die de opvattingen van de universitaire gemeenschap in Europa weergeven, instemmen met de conclusies van het evaluatieverslag dat Tempus in staat is in de begunstigde landen een efficiënte bijdrage te leveren aan de diversificatie van het onderwijsaanbod en aan de interuniversitaire samenwerking, waardoor gunstige voorwaarden worden geschapen voor de ontwikkeling van de wetenschappelijke, culturele en economische samenwerking;
- (10) Overwegende dat het Verdrag voor de betreffende actie niet voorziet in andere bevoegdheden dan die van artikel 235 en dat aan de voorwaarden voor het gebruik van dat artikel is voldaan,

BESUIT:

Artikel 1

Duur van Tempus III

Hierbij wordt de derde fase van het Trans-Europees Mobiliteitsprogramma voor universiteitsstudies, hierna „Tempus III” genoemd, aangenomen voor een periode van zes jaar, met ingang van 1 juli 2000.

Artikel 2

Begunstigde landen

Tempus III betreft de niet-geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa die bij Verordening (EEG) nr. 3906/89 (Phare-programma) in aanmerking komen⁽¹⁾ voor economische hulp, en de Nieuwe Onafhankelijke Staten en Mongolië als vastgesteld in Verordening (Euratom, EG) nr. 1279/96 (Tacis-programma), voorzover deze hulpprogramma's voor de genoemde periode worden verlengd. Deze landen worden hierna „begunstigde landen” genoemd.

Op basis van een beoordeling van de specifieke situatie van elk land bepaalt de Commissie overeenkomstig de bij bovenvermelde verordeningen vastgestelde procedures met de betrokken begunstigde landen of zij deelnemen aan Tempus III, alsook de aard en de voorwaarden van hun deelname, in het kader van de nationale planning van de communautaire steun aan hun maatschappelijke en economische hervormingen.

Artikel 3

Definities

In het kader van Tempus III wordt verstaan onder:

- a) „universiteit”: alle soorten instellingen voor post-sekundair onderwijs en post-secundaire beroepsopleidingen waar in het raam van het voortgezet onderwijs of van een voortgezette opleiding kwalificaties of diploma's op dat niveau kunnen worden behaald, ongeacht de benaming van de instelling;
- b) „onderneming” en „bedrijf”: alle soorten van economische activiteit, ongeacht hun rechtsvorm, openbare lichamen en lokale overheidsinstanties autonome economische organisaties, kamers van koophandel en fabrieken en/of equivalenten daarvan, beroepsverenigingen, werkgevers- en werknemersorganisaties, alsmede opleidingscentra van de bovenbedoelde instellingen en organisaties.

Elke lidstaat en elk begunstigd land kan bepalen welke soorten instellingen als bedoeld onder a), mogen deelnemen aan Tempus III.

⁽¹⁾ Op dit moment Albanië, Bosnië-Herzegovina en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië.

*Artikel 4***Doelstellingen**

Tempus III is erop gericht om, als onderdeel van de algemene doelstellingen en richtsnoeren van de programma's Phare en Tacis in het kader van economische en sociale hervormingen, de ontwikkeling van de hogeronderwijsstelsels in de begunstigde landen te bevorderen via een zo evenwichtig mogelijke samenwerking met partners uit alle lidstaten van de Gemeenschap.

De geassocieerde landen van Centraal en Oost-Europa zullen zich kunnen aansluiten bij deze activiteiten teneinde hun buurlanden te betrekken bij de voordelen van hun ervaring in TEMPUS en teneinde de regionale grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen.

In het bijzonder streeft Tempus III ernaar de hogeronderwijsstelsels van de begunstigde landen bij te staan bij het aanpakken van:

- a) vraagstukken in verband met de ontwikkeling en herziening van leerplannen op prioritaire gebieden;
- b) de hervorming van structuren en instellingen in het hoger onderwijs en van het beheer daarvan;
- c) de ontwikkeling van op de verwerving van bepaalde vaardigheden gerichte opleidingen, teneinde gedurende de economische hervormingen specifieke tekorten aan vaardigheden op het niveau van het hoger en voortgezet onderwijs te dekken, met name door verbetering en uitbreiding van de contacten met het bedrijfsleven.

De doelstellingen van Tempus III worden door de Commissie verwezenlijkt in overeenstemming met het algemene beleid van de Gemeenschap inzake gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Dit geldt tevens voor minder bevoorrechte groepen zoals personen met een handicap.

*Artikel 5***Dialog met de begunstigde landen**

De Commissie komt de bevoegde autoriteiten in elk begunstigd land gedetailleerde doelstellingen en prioriteiten overeen voor de rol van Tempus III in de nationale strategie voor economische en sociale hervormingen, op basis van de doelstellingen van het programma en het bepaalde in de bijlage, en in overeenstemming met in het bijzonder:

- a) i) de algemene doelstellingen van het Phare-programma;
- ii) de algemene doelstellingen van het Tacis-programma, waarbij met name rekening moet worden gehouden met de sectoriële gerichtheid ervan;

b) het beleid van elk begunstigd land met betrekking tot economische, sociale en onderwijshervormingen;

c) de noodzaak van een passend evenwicht tussen de geselecteerde prioritaire gebieden en de aan Tempus III toegewezen middelen.

*Artikel 6***Comité**

1. De commissie legt Tempus III ten uitvoer overeenkomstig het bepaalde in de bijlage, aan de hand van jaarlijks aan te nemen gedetailleerde richtsnoeren en volgens de overeenkomstig artikel 5 met de bevoegde autoriteiten in elk begunstigd land overeengekomen gedetailleerde doelstellingen en prioriteiten.

2. Bij het uitvoeren van deze taak wordt de Commissie bijgestaan door een adviescomité bestaande uit één vertegenwoordiger van elk van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

3. De vertegenwoordiger van de Commissie legt aan het comité ontwerp-maatregelen voor betreffende:

- a) de algemene richtsnoeren voor Tempus III;
- b) de selectieprocedures en de algemene richtsnoeren betreffende de financiële steun die door de Gemeenschap wordt verstrekt (bedragen, looptijd en begunstigten);
- c) vraagstukken inzake het algemene evenwicht van Tempus III met inbegrip van de uitsplitsing daarvan over de verschillende acties;

d) de met de bevoegde autoriteiten in elk begunstigd land overeen te komen gedetailleerde doelstellingen en prioriteiten;

e) regelingen voor toezicht op en evaluatie van Tempus III.

4. Het comité brengt advies uit over deze ontwerpen binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie, zo nodig door middel van een stemming.

Het advies wordt in de notulen opgenomen; voorts heeft elke lidstaat het recht te verzoeken dat zijn standpunt in de notulen wordt opgenomen.

5. De Commissie houdt zoveel mogelijk rekening met het door het comité uitgebrachte advies. Zij brengt het comité op de hoogte van de wijze waarop zij rekening heeft gehouden met zijn advies.

Artikel 7

Samenwerking met de terzake bevoegde instellingen

1. In elk van de begunstigde landen werkt de Commissie samen met de instellingen die zijn aangewezen of opgericht om de verbindingen en structuren voor een doeltreffende tenuitvoerlegging van Tempus III te coördineren, daaronder begrepen de toewijzing van middelen die door de begunstigde landen zelf ter beschikking worden gesteld.

2. De Commissie werkt bij de tenuitvoerlegging van Tempus III ook nauw samen met de door de lidstaten aangewezen bevoegde instanties. Zij houdt zoveel mogelijk rekening met door de lidstaten genomen bilaterale maatregelen terzake.

Artikel 8

Verband met andere acties van de Gemeenschap

De Commissie draagt overeenkomstig artikel 6, lid 3, van dit besluit, en, in voorkomend geval, overeenkomstig de procedure van artikel 9 van Verordening (EEG) nr. 3906/89 en van artikel 8 van Verordening (Euratom, EG) nr. 1279/96, zorg voor de coherentie en waar nodig de complementariteit van Tempus III en de overige communautaire acties, zowel binnen de Gemeenschap als ten behoeve van de begunstigde landen, in het bijzonder met betrekking tot de werkzaamheden van de Europese Stichting voor opleiding.

Artikel 9

Coördinatie met acties van derde landen

1. De Commissie zorgt voor adequate coördinatie met acties van landen die geen lidstaat zijn van de Gemeenschap⁽¹⁾ of van universiteiten en bedrijven in deze landen die op hetzelfde gebied als Tempus III werk-

⁽¹⁾ Dit zijn de landen van de Groep van 24 die geen lidstaat zijn van de Gemeenschap, de Republieken Cyprus en Malta en de geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa; de deelneming heeft betrekking op projecten met de niet-geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa die begunstigd worden in het kader van het Phare-programma.

zaam zijn, met inbegrip, waar dat dienstig is, van deelneming aan Tempus III-projecten.

2. Die deelneming kan verschillende vormen aannemen, waaronder een of meer van de volgende:

- deelneming aan Tempus III-projecten via medefinanciering,
- gebruik van Tempus III-faciliteiten voor het sturen van uitwisselingsprojecten met bilaterale financiering;
- coördinatie van Tempus III met initiatieven van nationale oorsprong die met dezelfde doelstellingen verband houden doch afzonderlijk gefinancierd en beheerd worden;
- onderlinge uitwisseling van informatie over alle relevante initiatieven op dit gebied.

Artikel 10

Jaarverslag

De Commissie legt jaarlijks aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's een verslag over de werking van Tempus III voor. Het verslag wordt ter informatie aan de begunstigde landen meegedeeld.

Artikel 11

Regelingen voor toezicht en evaluatie — verslagen

Overeenkomstig de procedure van artikel 6, lid 3, stelt de Commissie regelingen vast voor geregeld toezicht op en externe evaluatie van de bij de tenuitvoerlegging van Tempus III opgedane ervaring, waarbij met name de in artikel 4 genoemde doelstellingen en de overeenkomstig artikel 5 vastgestelde nationale doelstellingen in aanmerking genomen worden.

Vóór 30 april 2004 legt zij een tussentijds verslag voor, met inbegrip van de resultaten van de evaluatie, evenals, zo mogelijk, een voorstel tot verlenging of aanpassing van Tempus voor de periode vanaf 1 juli 2006.

Uiterlijk op 30 juni 2009 dient de Commissie een eindverslag in.

*BIJLAGE***Gezamenlijke Europese projecten**

1. De Gemeenschap steunt gezamenlijke Europese projecten.

Gezamenlijke Europese projecten omvatten ten minste één universiteit uit een begunstigd land, één organisatie uit een lidstaat en één partnerorganisatie (universiteit of bedrijf) uit een andere lidstaat.

2. Subsidies voor gezamenlijke Europese projecten kunnen worden toegekend voor activiteiten naar gelang van de specifieke behoeften van de betrokken organisaties en de vastgestelde prioriteiten, zoals:

- i) gezamenlijke onderwijs- en opleidingsactiviteiten, met name het opzetten van nieuwe curricula, de ontwikkeling en herziening van de bestaande leerplannen, de ontwikkeling van de capaciteit van universiteiten voor het verzorgen van her- en bijscholing, de organisatie van korte, intensieve cursussen en de ontwikkeling van stelsels voor afstandsonderwijs;
- ii) maatregelen inzake hervorming en ontwikkeling van het hoger onderwijs en de capaciteit daarvan, in het bijzonder door herstructurering van het beheer van hogeronderwijsinstellingen en -stelsels, modernisering van de bestaande infrastructuur, de aanschaf van de uitrusting die nodig is voor de tenuitvoerlegging van een gezamenlijk Europees project en, in voorkomend geval, technische en financiële bijstand voor de verantwoordelijke instanties;
- iii) bevordering van de samenwerking tussen universiteiten en sociaal-economische actoren, waaronder het bedrijfsleven, door middel van gezamenlijke acties;
- iv) de uitbreiding van de mobiliteit van de docenten en het administratief personeel van de universiteiten, alsmede van de studenten, in het kader van gezamenlijke Europese projecten:
 - b) er wordt financiële steun verleend aan docenten en administratief personeel van universiteiten van begunstigde landen die her- en bijscholingscursussen in de Gemeenschap volgen;
 - c) er wordt financiële steun verleend aan studenten tot en met het doctoraal niveau en aan promovendi; daarvoor komen zowel studenten uit de begunstigde landen die studieperiodes in de Gemeenschap doorbrengen als studenten uit de Gemeenschap die studieperiodes in de begunstigde landen doorbrengen in aanmerking. De beurzen worden normaliter toegekend voor een periode van drie maanden tot één jaar;
 - d) wat betreft studenten die deelnemen aan gezamenlijke Europese projecten waarvan het specifieke doel is mobiliteit te bevorderen, zal prioriteit worden verleend aan studenten die deelnemen aan projecten waarbij de studieperiode in het buitenland de volledige academische erkenning door hun eigen universiteit geniet;
 - e) er wordt steun verleend voor bedrijfs- en praktische stages van één maand tot één jaar voor docenten, opleiders, studenten en afgestudeerden uit de begunstigde landen, tussen de voltooiing van hun studies en hun eerste baan, zodat zij stage kunnen lopen bij ondernemingen in de Gemeenschap en vice versa.
- v) activiteiten die bijdragen aan het welslagen van het gezamenlijke Europese project, waarbij twee of meer begunstigde landen betrokken zijn.

Maatregelen van structurele en/of aanvullende aard

Er wordt financiële steun verleend voor een aantal maatregelen met een structureel en/of aanvullend doel (met name technische bijstand, seminars, studies, publicaties, voorlichtingsactiviteiten). Deze maatregelen zijn bedoeld om de doelstellingen van het programma met name de bijdrage aan de ontwikkeling en herstructurering van de hogeronderwijsstelsels in de beunstige landen, te ondersteunen.

In het kader van deze maatregelen met een structureel doel wordt onder andere financiële steun verleend met het oog op:

- de ontwikkeling en versterking van de capaciteit en het verwezenlijken van een strategische planning en van de institutionele ontwikkeling van instellingen voor hoger onderwijs op het niveau van de universiteit of de faculteit;
- de opstelling van een ontwikkelingsplan voor de universiteiten in de vorm van structurele contracten die hen helpen hun internationale betrekkingen te ontwikkelen;
- de ondersteuning van de verspreiding van samenwerkingsactiviteiten die gericht zijn op de doelstellingen van Tempus en de waarborging van de duur ervan;
- het opstellen van een nationale strategie in een bepaald begunstigd land om een specifiek aspect van het hoger onderwijs te ontwikkelen.

Individuele beurzen

De Europese Gemeenschap zal naast de gezamenlijke Europese projecten en de structurele en/of aanvullende maatregelen ook de toekenning van individuele beurzen aan docenten, opleiders en het administratieve personeel van universiteiten, hoge functionarissen van ministeries, managers van educatieve stelsels en andere deskundigen op het gebied van opleiding uit een begunstigd land of uit de Gemeenschap ondersteunen, voor bezoeken ter bevordering van de kwaliteit, de ontwikkeling en de herstructurering van het hoger onderwijs en hoger beroepsonderwijs in de begunstigde landen.

Deze bezoeken kunnen met name de volgende gebieden bestrijken:

- de ontwikkeling van cursussen en leermiddelen;
- opleiding van personeel, met name door perioden van herscholing en stages in het bedrijfsleven;
- onderwijsopdrachten;
- activiteiten ter ondersteuning van de ontwikkeling van het hoger onderwijs.

Ondersteunende activiteiten

1. Aan de Commissie zal de noodzakelijke technische bijstand worden verleend ter ondersteuning van de overeenkomstig dit besluit ontwikkelde activiteiten en voor het noodzakelijke toezicht op de uitvoering van het programma.
2. Er wordt steun verleend voor een passende externe evaluatie van Tempus III.